

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), šte. 252

Maribor, ponedeljek 5. novembra 1928

Izhaja razum nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglašni oddelk »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Jesensko zasedanje narodne skupščine

RADI GROŽNJE DA IZGUBE DNEVNICE, SO SE POSLANCI VLADNE VEČINE IN DOMENJENE OPOZICIJE DANES POLNOŠTEVILNO UDELEŽILI SEJE NARODNE SKUPŠČINE.

BEOGRAD, 5. nov. Danes je bilo odprto redno zasedanje narodne skupščine. Po dolgem času so bili poslanci vladne večine zopet enkrat skoro polnoštevilno zbrani v skupščini, navzoča pa je bila tudi opozicija, ki jo tvorijo zemljoradniki. Na poslance večine je očitno močno vplivala grožnja z odvzetjem poslanskih dnevnice. Seji so prisostvovali tudi vsi člani vlade z dr. Korošcem na čelu.

Sejo je ob 11.05 otvoril predsednik Ilija Mihajlovič s kratkim nagovorom, nakar je ministrski predsednik dr. Korošec prečital kraljev ukaz o odprtju rednega zasedanja parlamenta. Poslanci so pri tem živahno vzklikali kralju. Sledilo je čitanje kraljevega ukaza o prenosu kraljevske oblasti na ministrski svet, ker je kraljevska dvojica odpotovala v Pariz.

Predsednik Mihajlovič je zatem sporočil, da je dnevi red današnje seje izčrpan in predlagal prihodnjo sejo za jutri dopoldne z dnevnim redom: Izvolitev članov finančnega odbora.

Zemljoradnik Voja Lazarevič je odločno protestiral proti temu in zahteval besedo, ki mu pa je predsednik ni hotel dati. To je izzvalo viharno prepir med zemljoradniki in vladno večino. Poslanec Novica Šavljic: »Kdaj bo ta narodna skupščina končno vendarle začela delati za narod? To večno lenuharijenje je že sramota«. V dvorani je nastal velik hrup. Posl. Lazarevič je zamen ponovno zahteval besedo. Posl. Čubrovic napram predsedniku: »Vedeli smo, da znaš dobro trgovati s svinjami, za predsednika skupščine pa nisi!« Prerekanje bi se gotovo še stopnjevalo, da ni predsednik v splošnem hrupu sejo nato kar zaključil in sklical prihodnjo za jutri dopoldne, nakar so se poslanci, živalno debatirajoč med seboj, razšli.

BEOGRAD, 5. nov. Radi sestanka narodne skupščine je politično življenje zopet nekoliko oživilo. Radi kraljevega odhoda v Pariz sicer ni pričakovati važnejših dogodkov, vendar pa računajo politični krogi s tem, da bo med tem akcija Miloša Savčiča, ki se je vrnil iz Bosne v Beograd, toliko napredovala, da bo mogoče sklepati o nadaljnjem razvoju. Zatrjuje se, da se bo Miloš Savčič še tekom današnjega dne sestal s predsednikom radikalne stranke Aco Stanojevičem in raznimi drugimi voditelji režimskih strank.

Danes popoldne imajo vsi poslanski klubi seje. Glavno vprašanje, ki je na dnevnem redu, je izvolitev finančnega odbora. V vladni večini tozadevno še ni prišlo do sporazuma in bodo klubi sklepali o tem šele popoldne. Zlasti med radikali in demokrati vladajo v tem oziru velika nasprotja. Skupina dr. Šečerova se zavzema za to, da naj bi se demokrati v finančnem odboru omejili samo na kontrolo, vso odgovornost pa prepustili radikalom. Zato dr. Šečerov noče prevzeti niti predsedniškega niti podpredsedniškega mesta v finančnem odboru. Na drugi strani pa so radikali v veliki zadregi, koga naj bi določili za predsednika odbora. Velja Vukičević se baje pogaja s finančnim ministrom dr. Subotićem, da naj bi on zopet prevzel predsedniško mesto v finančnem odboru. V tem slučaju bi postal potem finančni minister dr. Stojadinović.

Znova stopa v ospredje tudi dalmatinsko agrarno vprašanje. Demokrati so za čimprejšnjo rešitev tega vprašanja, ker upajo, da bi se z ugodno rešitvijo agrarnih problemov v Dalmaciji mogli rehabilitirati v prečanskih pokrajinah. Radikali pa hočejo ščititi interese veleposestnikov in skušajo zato rešitev tega vprašanja s pomočjo klerikalcev zopet zavlačevati.

Težka vladna kriza v Rumuniji

REGENTSKI SVET PRISILIL BRATIANOVO VLADO K ODPSTOPU. — TOLJANJA Z NARODNO KMEČ KO STRANKO, KI ZAHTEVA RAZPUST PARLAMENTA IN NOVE VOLITVE.

BUKAREŠT, 5. novembra. Vladna kriza, ki jo je izzval regentski svet, da omogoči sodelovanje narodne kmečke stranke v vladi, napreduje zelo počasi. Splošno prevladuje tendenca za sporazum z opozicijo, pojavile pa so se že sedaj skoro nepremostljive ovire. Narodna kmečka stranka namreč zahteva, da naj se parlament takoj razpusti in razpišejo nove volitve, dočim vztrajajo stranke dosedanje vladne večine na tem, da mora parlament najprej rešiti inozemsko posojilo ter izvesti stabilizacijo valute. Včeraj so se pričele konzultacije šefov strank. Popoldne so bili sprejeti od regentskega sveta v avdijenci Maniu, Jorga in Lupu, danes pa bo sprejet dosedanj ministrijski predsednik Vintila Bratianu. Mandat za sestavo vlade bo najbrže poverjen v sredo. Za jutri se pričakuje prihod Titulescu, ki je bil brzojavno po-

klican iz Londona. V poučenih krogih za trjujejo, da bo igral Titulescu v razpletu krize zelo važno vlogo in da je vodja opozicije, Maniu, že pristal na to, da sestavi Titulescu nevtralno vlado. Maniu odklanja koncentracijsko vlado z vso odločnostjo, dočim so liberalci za tako rešitev. Zato naglašajo listi, da sta možna samo dva načina rešitve vladne krize: Sestava nevtralne vlade, ki bi po rešitvi posojila in stabilizaciji valute razpustila parlament, ali pa sestava honcogene vlade narodne kmečke stranke pod predstvom Mania, ki bi takoj razpisala nove volitve. Za prvo rešitev sta se izrekla tudi predsednika parlamenta in senata. V sredo bo najbrže izvršen poizkus, da se sestavi koncentracijska vlada. Vsekakor ni pričakovati, da bi bila vladna kriza v Rumuniji rešena pred koncem tega tedna.

Otvoritev novih muzejskih prostorov v Ptuj

V Ptuj, dne 5. nov.

Dasi je ptujsko muzejsko društvo šele pred petimi leti slavilo 30letnico svojega obstoja, vendar se je ponudila nenavadno lepa prilika za proslavo 35letnice, ker je društvo z vzgledno pomočjo mestne občine pridobilo v nekdanjem dominikanskem samostanu, pozneje vojašnici, naravnost idealne prostore za svoje lepe zbirke.

Otvoritev novih muzejskih prostorov, dovolj svetlih in obsežnih, ki jamčijo društvu za neoviran razmah v prihodnjih desetletjih, se je vršila včeraj ob harmoničnem sodelovanju najvišjih domačih civilnih, vojaških in cerkvenih dostojanstvenikov, inozemskih in domačih znanstvenikov in predstavnikov univerz in znanstvenih društev iz cele države, visokošolske mladine iz Ljubljane in Gradca ter velike množice domačega mesta in okoliškega prebivalstva.

Ob 10. uri je bila v bivšem samostanskem refektoriju, okrašenem z lepimi srednjeveškimi štukaturami, slavnostna seja pod vodstvom mestnega župana g. Brenčiča kot častnega predsednika. Društveni predsednik g. dr. Komljanec je obravnaval društveno zgodovino in pridobitev novih muzejskih prostorov v slovenskem, podpredsednik g. Skrabar pa v nemškem jeziku.

Predsednik mariborskega Muzejskega društva je nato s primernim nagovorom izročil g. dr. Mihovilu Obramčiču iz Splita in g. konservatorju Skrabarju umetniško izdelani diplomi častnega članstva Muzejskega društva v Mariboru. Diplomi sta izdelala mariborska umetnika profe-

sorja gg. Gvaje in Kos. Po mnogoštevilnih pozdravih zastopnikov oblastev in univerz in znanstvenih društev iz cele Jugoslavije, Gradca in Dunaja je imel kratko predavanje v slovenskem in nemškem jeziku g. konservator dr. Stele iz Ljubljane o zgodovini in prezidavah dominikanskega samostana, v katerem je društvo našlo gostoljubno streho. Sledil je ogled novo urejenih muzejskih zbirk, potem pa skupno kosilo v Narodnem domu.

Popoldanske ure so porabili številni posetniki za ogled ptujskega grada. V višje dvorani sta predavala gg. Petković iz Beograda in dr. Egger iz Dunaja, nakar je zunanje goste pogostil grajski gospod grof Herberstein s svojo obitelji.

Po orgelskem koncertu v minoritski cerkvi so bili gostje povabljeni na slavnostni komerz v Društvenem domu, kjer so se vršile napitnice in vladalo veselo razpoloženje preko polnoči. Za danes predpoldne je določeno še eno znanstveno predavanje g. profesorja Nikolajeva iz Zagreba, popoldne pa je v načrtu izlet v Haloze.

Tako so potekali slavnostni dnevi v skupnem sodelovanju domačih in tujih znanstvenikov v korist naši domači ptujski zgodovini; motila je samo naravnost vsiljivo povdarjana dvojezičnost prireditve, ki se je pretiravala skoraj do smešnosti in ki pred inozemskimi gosti ni mogla vzbuditi visokega mnenja v naši narodni samozavesti. Doba, kakršna je bila pred 35 leti, je vendar tudi v Ptuj s prevratom za vedno oklenkala.

„Zeppelinov“ izlet v Berlin

BERLIN, 5. nov. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je davi posetil Berlin. Dr. Eckener je ob 7.30 zjutraj startal v Friedrichshafnu, letel potem preko Frankfurtu in Mannheimu ter ob 8.05 prispel nad Berlin. Krožil je večkrat nad mestom, nakar je zrakoplov pristal v Tempelhofu. Občinstvo je zrakoplov viharno pozdravilo, dr. Eckenerju in posadki pa je bil prirejen svečan banket. Popoldne se »Grof Zeppelin« vrne zopet v Friedrichshafen.

Polres v Kolumbiji

Newyork, 5. nov. Iz republike Kolumbije v Južni Ameriki prihajajo poročila o katastrofalnem potresu. Mesto Tibrica je skoro popolnoma izginilo z zemeljskega površja. V Tibini se je porušila cerkev, v katero so se zatekli prestrašeni prebivalci. Dosedaj so potegnili izpod razvalin šele 6 trupel. V Garagoi so porušena skoro vsa večja poslopja. Ker so tudi ceste strašno opustošene, bo trajalo precej časa, predno bo mogoče prihiteti ponesrečencem na pomoč.

Umor turške princeze na Dunaju

DUNAJ, 5. nov. Bivši ritmojster Feliks baron Gartner, star 46 let, je v soboto v Konzerthausu na koncertu znanega češkega violinista Vaše Prihoda, iz ljubosumnosti ustrelil mlajšo hčerko bivšega egiptovskega ministra Mouheb paše, princezo Vagui

ho. Oddal je na njo 5 strelcev, ki so bili vsi smrtonosni. Gartner je bil že dvakrat poročen, a se je od obeh žen ločil. Zadnje čase je zašel v velike finančne težkoče in je upal, da bo s pomočjo te egiptovske princeze uredil svoje premoženjske razmere. Ker pa oče njegove izvoljenke odločno odklanja vsak stik z njim in ga je kočno tudi princeza sama zavrnila, jo je iz ljubosumnosti ustrelil.

Ljubitelji tuje čebule

neki Janez M., je bil včeraj v Mariboru aretiran, ker ga zasleduje orožništvo na več krajih. 19letni Janez M. je namreč v družbi z Janezom P. sunil posestniku Mikši v Spuhlji nič manj kot za 1200 Din luka. Razen tega pa je uganjal s tovarišem še druge lumparije. Tako je nekega Ptujčana bombardiral s kamenjem v njegov avto in mu zdrobil šipo, vredno 250 Din. —

Tresk po šipah in krožnikih!

V gostilni »Pri zlatem konju« so imeli včeraj opoldne dva čudna gosta. France T. in Lojze K. sta si skočila v lase, da sama nista vedela zakaj. Posluževala sta se najbližjih predmetov, krožnikov, steklenic, solnikov itd., s čimer sta se obmetavala kot z ročnimi granatami. Razen tega sta »zmečkala« tudi tri okenske šipe. Da ni manjkalo krvce junačke, je razumljivo. Oba so odvedli na rešilni oddelk ter ju tam obvezali. Varnostnemu organu sta zatrijevala, da sta oba nedolžna. Drug drugega da sta brez pouda napadla. —

Upravni položaj v mariborski oblasti

Maribor, 5. novembra.

Na današnji seji mariborske oblastne skupščine je veliki župan dr. Schaubach prečital kraljev ukaz, s katerim se odpravlja tretje zasedanje za vse oblastne skupščine z dnem 5. novembra.

Nato je podal veliki župan svoje obširno poročilo v splošni administraciji v mariborski oblasti. Del tega poročila objavljamo danes, drugi podatki pa še sledijo. Poročilo, ki razpade na upravni, prostorski, kmetijski in trgovinski del, je izpolnilo ves čas dopoldanske seje.

Poročilo, ki ga je podal ob otvoritvi rednega zasedanja mariborske oblastne skupščine veliki župan dr. Schaubach o stanju občne administracije, ugotavlja pojav, ki karakterizira razvoj uprave v obeh slovenskih oblasteh. Uprava, ki je po zlomu avstro-ogrske monarhije prešla popolnoma v državne roke, se vrača stopnjema nazaj v roke naroda, ki jo izvaja po svojih izvoljenih zastopnikih. — Oblastne samouprave, ki so stopile šele pred poldrugim letom pod dokaj skromnimi razmerami in avspicijami v življenje, izvršujejo danes uspešno že znaten del svojega po ustavi in zakonu o oblastni in sreski samoupravi jim odmerjenega delokroga.

Z odločbo ministrstva za notranje zadeve so prešli v pretečenem letu okrajni zastopi pod nadzorstvo oblastnih samouprav. S tem je bila v interesu samoupravnih misli izpolnjena občutna vrzel zakona o oblastni in sreski samoupravi, ki je bil podredil občine nadzorstvu samouprave. Okrajne zastope pa državni upravi. Samoupravna stavba, ki ima svoj temelj v občini in svoj krov v oblastni skupščini, je s priključitvijo tega člena vsaj v svojem bistvenem ogrodju dograjena.

Prenos poslov od državne na oblastno samoupravo je doprinesel v občutni meri do razbremenitve državne uprave, kar se zlasti opaža v sanitetni, kmetijski in nemalo tudi v politično-upravni grani.

Za nadaljnji razvoj in uspešno samoupravno delo je važna zlasti določba čl. 362 finančnega zakona za leto 1928-29, glasom katerega sta oblastni samoupravi v Ljubljani in Mariboru pooblašteni, da spreminjata, spopolnjujeta in razveljavljata v okviru ustave in državnih zakonov bivše avstrijske deželne zakone, izvestne naredbe bivše narodne in deželne vlade za Slovenijo ter madžarski zakon o javnih cestah.

S to določbo je bil oblastni skupščini de facto priznan značaj zakonodajnega telesa in ugotoviti je treba, da se je tega pooblastila marljivo posluževalo.

Upravni in samoupravni odsek

Je spremenjen v toliko, da je prešlo oblastno nad okrajnimi zastopi, katero je od prevrata dalje izvrševala državna uprava na oblastno samoupravo v Mariboru. S tem prehodom gospodstva je samoupravni del poslov oddelka ponovno razbremenjen ter mu pripada sedaj v tem oziru v glavnem le še ono nadzorstvo, ki ga je do prevrata izvrševalo namestništvo v Gradcu, oziroma deželna vlada v Celovcu.

Od važnejših poslov, ki so se v zadnjem letu izvršili, je omeniti sledeče:

Ker je funkcijska doba občinskim odborom potekla, so se vršile v pretežni večini občin mariborske oblasti koncem leta 1927 in tokom leta 1928 občinske volitve. V Prekmurju so se te volitve izvedle prvič po prevratu ter se je pri tej priliki pokazalo, da so bili vsi pomisleki proti tem volitvam, ki so bili proti njih razpisu uveljavljeni, brez prave podlage. Vse volitve so se izvršile mirno in v redu; bili so sicer proti izidom vložen zelo številni prizivi, vendar kakih pomembnejših protizakonitosti ni bilo in je bilo le v redkih slučajih potrebno odrediti razveljavljanje volilnega akta.

Vodstvo okrajnih zastopov je trenutno še vedno v rokah imenovanih gerentov. To stanje pa se sedaj bliža zaključku, ker so na predlog oblastnega odbora in po določbah oblastne uredbe razpisane volitve novih zastopov za 3. februar 1929. Istočasno z volitvami novoustanovljene okrajne cestne odbore v Prevaljah, Mur-

ski Soboti, Dol. Lendavi, Čakovcu in Prelogu. S temi volitvami bodo dobili okrajni zastopi validno vodstvo in mogli bodo uspešnejše kot gerenti vršiti svojo važno nalogo.

Tekom tekočega leta so bili vrnjeni mestni občini Ptuj svojčas ji odvzeti posli prenešenega delokroga; iste posle je prevzela s 1. nov. 1928 tudi mestna občina mariborska; mestni občini celjski, ki jih je tudi morala odstopiti sreskemu poglavarstvu v Celju, se pa vrnejo, čim zato na reden način zaprosi. Ko bo tudi ta občina omenjene posle prevzela, bodo v glavnem ukinjene vse one omejitve, ki jih je samouprava vsled izvanrednih vojnih in povojnih razmer utrpela.

Za prebivalstvo Medjimurja je zelo važna ureditev matičnih in zakonskih zadev. Z navedbo tega ozemlja se je via facti v teh zadevah uvedla hrvatska zakonodaja, ni se pa poskrbelo, da se nje razširjenje tudi pravno izvede. Posledica tega je bila, da so začela sodišča vse zakone, sklenjene samo v cerkvi, proglašati za neveljavne in so tudi pri zapuščinah itd. nastale silne zmešnjave. Sedaj je z uredbo, ki temelji na pooblastilu finančnega zakona, to vprašanje razčiščeno in do izdaja edinstvenega zakona vzpostavljena prejšnja madžarska zakonodaja, samocerkveno sklenjeni zakoni pa so proglašeni za pravno veljavne. Na sličen način je urejeno tudi vprašanje glede matič.

Od ostalih poslov tega odseka je omeniti še izvedbo političnih obhodov glede železnice Rogatec—Krapina, katere gradnja je že v polnem teku.

Odsek je poleg teh svojih lastnih poslov v veliki meri sodeloval tudi pri poslih prosvetnega, zdravstvenega, kmetijskega, zlasti pa gozdarskega in hidro-tehničnega oddelka.

Ob dvanaestih je bila seja prekinjena ter se bo nadaljevala ob petih popoldne s poročilom predsednika oblastnega odbora.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 5. novembra ob 20. uri Gejša. Gostovanje v Ptuj.

Torek, 6. novembra ob 20. uri »Robert in Marijana«, ab. A. Kuponi.

Mariborsko gledališče ponovi v torek, 6. novembra Geraldijevo igrano »Robert in Marijana«, ki je bila pri premijeri od publike zelo simpatično sprejeta.

»Gejša« na celjskem odru. Kot tretje gostovanje mariborskega gledališča se vprizori v sredo, 14. novembra, klasična opereta »Gejša«. Ker pride k tej predstavi ogromen aparat (vsi solisti, zbor in orkester), so tudi stroški temu odgovarjajoči. Zato veljajo za to predstavo dvojne dramske cene.

Opereta »Gejša« se je sinoči že šestič uprizorila in potrdila uspehe, ki jih je imela doslej. Občinstvo, ki je bilo zastopano v lepem številu, je viharno aplavdiralo posameznim točkom zlasti pa glavnim pevcem in igralcem kakor Udovičević, Savinovi, Harastoviču itd. Vsak se trudi, da s primerno igrano pomaga k čim popolnejši izvedbi. Ptujčani bodo pač lahko veseli drevi, ko se jim predstavi naš operetni ansambl, ki se posebno v tej opereti zelo odlikuje.

Vinski sejm v Ivanjkovcih.

Vinarska zadruga Jeruzalemčan v Ivanjkovcih priredi svoj običajni vinski sejm z razstavo dne 18. decembra v dvorani tik kolodvora. —

Akad. društvo »Triglav«

je na svojem rednem občnem zboru izvolilo za zimski semester 1928-29 sledeči odbor: Predsednik Lukman Branko, cand. med.; podpredsednik Volovšek Vlado, cand. med.; tajnik I. Goričar Jože, cand. iur.; tajnik II. Tonejc Stanko, cand. ing.; blagajnik Rebec Dimitrij, cand. ing.; knjižničar I. Brezigar Danilo, cand. med.; knjižničar II. Jurkovič Tone, stud. iur.; arhivar Paušič Stane, stud. vet.; gospodar Šuškovič Viktor, cand. for.; odbornik Pucelj Janez, stud. agr.; revizorja: Šneider Franjo, cand. exp. in Zinauer Joško, cand. exp. —

Mariborski in dnevni drobiž

Zgradba aerodroma v Mariboru

Na pobudo mariborskega Aerokluba se je danes sestala v Mariboru komisija vojaških zrakoplovskih strokovnjakov, ki je pregledala za aerodrom zelo primeren teren na Teznu. Komisija je ugotovila, da prostor popolnoma odgovarja potrebi in pogojem za gradbo modernega aerodroma. Kredit v znesku 1.400.000 Din je odobren in ni nikakega zadržka za izvedbo načrta. Edina ovira — novo vezbališče — je tudi že odstranjena, ker bo komanda mesta poskrbela za primeren prostor v bližini.

Maribor je torej neposredno pred dejstvom, da dobi aerodrom in se, ako ne nastopijo večje nepričakovane ovire, že spomladi vzpostavi redni osebni promet, kar bo v veliki meri dvignilo gospodarski pomen našega mesta. Zahvala za veliko pridobitev, ki bo mestu v veliko korist, gre predvsem agilnim funkcionarjem mariborskega Aerokluba, ki so znali vzbuditi zanimanje in razumevanje merodajnih činiteljev, ter velikopotezno akcijo, kljub številnim težkočam privedi tik do izvršitve.

10 let finančni direktor.

Danes 5. nov. poteče 10 let, odkar obstoja v naši novi državi finančno okrajno ravnanje v Mariboru, ki ga je organiziral v revolucionarnih prevratnih dneh takratni poverjenik za finance minister v p. dr. Kukovec in mu postavil na čelo kot direktorja g. dr. Josipa Povaleja. Reči treba, da se je mož, katere mu je bila poverjena pred 10. leti važna naloga, izkazal vrednim zaupanja. Vodil je finančno ravnanje večje, energično, pa tudi objektivno in z velikim taktom napram prebivalstvu. Kako velikega pomena je, da smo imeli finančno ravnanje v Mariboru, lahko mirno potrdijo tisoči in tisoči, ki imajo tam posla, zlasti pripadniki pridobitnih krogov, ki bodo te dni odločno dvignili svoj glas proti nameri vlade, da demontira tudi to oblast in nas podredi Ljubljani.

Izobraževalni tečaj v Mariboru.

Prosvetni odsek Delavske zbornice v Mariboru bo otvoril izobraževalne tečaje za delavce, delavke in nameščence, in sicer brezplačno. Poučevali se bodo po želji udeležencev jeziki kakor slovenščina, nemščina, srbohrvatski in druge predmete, kakor zgodovina, zemljepis, fizika, matematika, narodno gospodarstvo, risanje in drugo. Treba je vsaj 15—20 udeležencev. Vsi ki se hočejo udeležiti teh tečajev, naj se javijo pri tajniku ekspozitive Delavske zbornice v Mariboru (Palata Pokojninskega zavoda v Mariboru) ali pa pri profesorju g. Favai-ju (gimnazija) eventualno tudi z dopisnico z natančnim naslovom. Javiti se je treba do 8. novembra. —

Ustanovni občni zbor Narodno-strokovne zveze v Mariboru.

V nedeljo, dne 4. novembra se je ustanovila podružnica Narodno-strokovne zveze za mesto Maribor. Navzoče člane je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora Franjo Nabergoj ter podal poročilo o delovanju pripravljalnega odbora, katerega so člani vzeli z veseljem na znanje. Tajnik pripravljalnega odbora Ladislav Saje je podal tajniško in blagajniško poročilo vsled odsotnosti blagajnika. Nato so se izvršile volitve novega odbora in so bili izvoljeni: za predsednika Franjo Nabergoj, za podpredsednika Ivan Silič, za tajnika Ladislav Saje, za blagajnika Oskar Obersnel, odbornikom Franjo Germ, Josip Berložnik, Ivan Veršič, Jože Konestabo, Maks Hrovatin, Rudolf Pivka in Ivan Kejžar. Nato je sledila obširna debata o bodočem delu podružnice, v katero so posegli gg. V. Spindler in Kejžar. Podružnica bo priredila v zimskem času dve predavanji in en družinski večer. Uradne ure podružnice so vsako nedeljo od 10. do 11. dopoldne v pisarni SDS v Cankarjevi ul. 1. Ob 11. uri je predsednik zaključil lepo uspeli ustanovni občni zbor.

Spominjajte se CMD

Zaupniški sestanek SDS v Melju

v soboto 3. tm. zvečer je bil lep, obiskan od članov organizacije v Melju ter od delegatov iz Krčevine, Pobrežja in ostanjega mesta. Poslanec dr. Pivko je podal o položaju občinske poročilo, ki je bilo deležno splošnega odobravanja. Oblastni tajnik g. Spindler je razpravljao o vprašanjih oblastne samouprave. Spregovoril je tudi g. dr. Lašič kot delegat II. okraja o razlogih mentalitete naroda v Srbiji in o klerikalni akciji proti naprednemu časopisju. Oglasili so se še zborovalci z raznimi vprašanji. Sestanek je trajal skoro 4 ure in je bil prav živahen. Organizacija SDS v Melju je pridno na delu. V soboto 10. tm. zvečer priredi družabno zabavo, na kar opozarjamo že danes.

Novinska vest.

Mariborski nemški tednik »Montags-Prese« je radi finančnih težkoč prenehal izhajati. Izšlo je vsega skupaj samo 13 števil. Tudi akcija, da bi se list preselil v Ljubljano, se je nesrečila. —

Delovne moči in delo.

V preteklem tednu je pri mariborski borzi dela na novo iskalo dela 183 oseb, od poprej pa je bilo v evidenci 587 brezposelnih. Na razpolago sta 102 službeni mesti, posredovanj pa je bilo izvršenih 93. —

Dobava glavnatega zelja.

Dne 8. novembra ob 10. dopoldne se bo vršila v vojašnici kralja Aleksandra na Meljski cesti ustmena licitacija za dobavo 7000 kilograma glavnatega zelja. Podrobnejša pojasnila dobijo zainteresirani v vojašnici med uradnimi urami dopoldne in popoldne v štabu 45. polka, soba števil. 18. —

V četrtek, dne 8. novembra

Orkan smeha — najboljši Svejk-film

„ŠVEJK“

v ruskem ujetništvu

Kino Union

Tel. 329

Uboj v Studencih.

V Studencih se je pripetilo v noči ki je zahtevalo smrtno človeško žrtev. V hiši št. 17 na Aleksandrovi cesti stanuje v majhni sobi na podstrešju 9 delavcev, ki so zaposleni pri neki gradnji. Trije izmed njih so prišli ponoči precej vinjeni domov in je eden od njih v pijanosti razbil posodo za vodo. Kmalu nato se je razvil radi te malenkosti med delavci prepri, ki je končal zelo usodno. Med pretepom je namreč delavec Josip Poprovšek zabodel svojega tovariša, 24letnega mizarskega pomočnika Franca Bezjaka štirikrat z nožem tako močno v prsi, da je nesrečnež izkrevavel, še predno je prišel po njega rešilni avto. Poprovšek je po dejanju pobegnil. Domneva se, da je odšel v svoj rojstni kraj v ptujski okolici. Truplo ubitega Bezjaka so prepeljali včeraj v mrtvašnico pokopališča na Studencih.

Vrat si je prerezal

v Selnici ob Dravi 44letni Josip Pipuš, trgovec v Arnovžu onkray avstrijske meje. Kaj ga je dovedlo do tega obupnega koraka, ni znano. Njegova rana je zelo nevarna, vendar pa je kljub temu upanje, da bo okreval. Prepeljali so ga v mariborsko oblastno splošno bolnico. —

Skozi okno po cigarete.

V pretekli noči je neznan storilec vlomil v gostilno Nekrep v Smetanovi ulici ter si — kolikor se je dalo ugotoviti — privoščil okoli sto cigaret in okoli sto dinarjev drobiža. Uzmovič je razbil na verandi okno, je snel s tečajev, stopil v prvo gostilniško sobo, zdrobil šipo drugega okna ter prišel v drugo sobo. Ker pa ni bilo nič za pod palec, je mož nadaljeval s svojim poslom. Razbil je šipo na vratih in se tako znašel v tretji sobi. Tu pa je imel smolo, ker si je precej porezal svoje pregrešne parklje. Davi so našli znatne krvave sledove. Iz zaklenjene omar je pobral gori imenovane stvari. —

ISSK Maribor ali SK Jugoslavija?

PO DOSEGI PRVENSTVA SLOVENIJE SE JE DRUŽINA ISSK MARIBORA S SVOJO TRETJO ZMAGO NAD SK ILIRIJO PLASIRALA TUDI V FINALE ZA PRVENSTVO DRŽAVE! — VZOREN SODNIK IZ BEOGRADA. — NADALJEVANJE NOGOMETNEGA PRVENSTVA.

Ilirija: Černe; Brodar; Jermol, Šifrer; Dobrič, Bernik, Kezele.

Maribor: Hilda; Zinka; Vida, Hilda, Verica, Olga, Danuša.

Včeraj popoldne je prvak Slovenije ISSK Maribor v prvem kolu za hazensko državno prvenstvo zmagal nad bivšim prvakom Slovenije SK Ilirijo v razmerju 14:8 (6:3), ki docela odgovarja kvaliteta konkurentov. Ilirija je včerajšnji poraz izločil od nadaljnjega tekmovanja. Maribor pa si je zaslužen zasigural udeležbo v finalni tekmi, ki se bo vršila najbrž že prihodnjo nedeljo v Mariboru proti prvaku Beograjskega podsaveza — Jugoslaviji.

Prvič vidimo mlado družino »Maribor«, ki se je vsa leta svojega obstoja zaman trudila izvojevati prvenstvo Slovenije, da si je z vztrajnim trudom in izredno požrtvovalnostjo utrla pot do tekmovanja za državno prvenstvo in nadvse častno prestala debut.

V sijajnem stilu je včeraj sedmorica »Maribor« z lahkoto odpravila sicer nevarnega nasprotnika, ki pa spričo popolnosti in enotnosti igre domačink ni mogel kljubovati. Zmagovalke so predvedle vzorno igro, dovršeno v vseh detajlih. Obramba je defenzivno daleč nadkriljevala nasprotnikovo, napad pa je z eksaktno in precizno zasnovanimi akcijami neutrudljivo podpiran s strani razpoložene širše obrambe mojstrsko vodil družino do efektne zmage. — Hilda v голу je v tretje po težko prestanem krstu uspešno branila svoje svetišče, čeprav ji manjka na rutini zlasti za tako naporna srečanja, kakor je bilo včerajšnje. Zinka se je v letošnji sezoni razvila v prvovrstno moč družine in je opravila ogromno delo. Napadu nasprotnice je v najtežjih situacijah znala prekrizati račune in doprinesla v obilni meri uspehu Mariborčank. Vida se je defenzivno in ofenzivno izbornu uveljavljala. Bila je vso tekmo na mestu in smoteno podpirala napad. Tudi Hilda na halfo je ugajala. Kljub handikapu radi blesure na roki je uspešno zadrževala nasprotnika. — Napad je z dolгими pasi hitro napredoval in taktično briljiral. Ni bilo situacije, ki bi napadalni trio ovirala pri streljanju. Danuška je stalno v dobri formi in z nesebično igro neprecenljivo koristi napadu. Olga je sposoben center, ki se dobro razume s soigralkami, točno deli žoge in je vedno pri strelu. Odkar je opustila visoko šutiranje, je mnogo nevarnejša in kar je glavno, mnogo uspešnejša. Verica je igrala solidne in stalne forme, hitra in odločna, ter dobro vibrana, kar so dokazale v ostalem tudi ostale igralke družine.

Ilirija, ki je nastopila brez Tratnikove, je nudila mnogo odpora. Borila se je z velikim razumevanjem in ni popustila niti trenutek. Njene mlade igralke so predvedle požrtvovalno igro, a prizadevanja je boljša družina nasprotnice uspešno zaustavljala in preprečevala. — Černetova v голу je enostransko trenirana. Sigurna je v gorenji polovici vrat, dočim se pri nizkih streljih ni obnesla. Brodarjeva na backu je bila najboljša moč družine, dočim sta ji halfa slabo sekundirala. Izgledalo je, kakor da bi se ne razumele. Jermolova je bila boljša. Napad, ki ga je dobro vodila Bernikova, je pokazal dovolj prodorno igro. Krili pa sta zadovoljili le kombinatno, dočim jima je manj kala odločnost. Bernikova je še vedno nevarna, je pa v zadnjih tekmah popustila. Kezele in Doberlet pa se bosta v najkrajšem času razvili v dobri igralki, tako da bo moč družine zopet slovela na napadu, kakor v preteklih sezonah.

Tekma je bila zelo temperamentna. Tempo sta držali obe družini do konca in nista v nobenem delu niti za trenutek oklevali. Ilirija je imela začetni udarec in se nenadoma približala vratom »Maribor«. V polje vrnjena žoga se zadržuje na terenu Ilirije, ki brani deloma preostro, toda odločni sodnik prepreči stopnjevanje. »Maribor« je v premoči in v 7. doze Verica vodstvo za svoje barve. Minuto kasneje je Danuška uspešna (2:0), a v 9. zviša z ostrim strelom Verica na 3:0. Ilirija ne klone, za trenutek

prevlada in v 11. zniža Bernikova na 3:1. V 13. prodre napad Maribora in po seriji ostrih strelav uspe Olgi zvišati na 4:1. Žoga menja polji, a že v 16. zabije Olga efektno in nepričakovano vijak, za katerega je žela obilo priznanja (5:1). V 19. je zopet Verica na mestu in žoga še stiči presenetni ilirijanska vrata (6:1). Proti koncu si opomore Ilirija in z dvema zaporednima streloma po Bernikovi in Kezeletovi zniža nevarni score na 6:3.

Drugi polčas sta družini enakovredni. Olga in Verica sicer v prvih minutah dosežeta dva gola, toda Kezele in Doberletova izenačita. Danuška doseže vodstvo, v naslednjem trenutku Bernikova izenači. Interesi obeh družin se stopnjujejo in igra nudi serijo kvalitativno dovršenih fines, taktične rafiniranosti in tehnične dovršenosti. V 13. doze vodstvo za črno-bele Verica ob frenetičnem aplavzu občinstva, toda v 15. Bernikova ponovno izenači. Nasprotnika bijeta z nezmanjšano voljo težak boj. Štiri minute negotovosti, toda štiri minute prvovrstne igre minejo ob popolni tišini. Uspeh je na tehtnici, toda v 17. uspe vztrajnejša družina. Lepa kombinacija ima v Olgi eksekutorja (5:4). Ilirija močno pritisnjena ne pride do oddiha in Olga zviša zaporedoma na 7:4. V 24. zniža Bernikova na 7:5, a tik pred zaključkom fiksira Verica končni rezultat na 14:8.

Koti 8:5 za Maribor.

Sodil je beograjski sodnik g. Nikolić v splošno zadovoljstvo ne le družin, temveč tudi občinstva, ki je njegove nagie a točne odločitve sprejemalo z zadoščenjem. Bil je strogo objektivni in zasluži priznanje.

Gole so dale za Maribor: Verica 6, Olga 6, Danuška 2; za Ilirijo: Bernikova 5, Kezele 2, Doberlet 1.

Občinstva je bilo na tekmi prav lepo število, kar je povsem razumljivo: take napete in zanimive ter obenem lepe in dostojne igre so pač najboljša propaganda za naš ženski šport!

Nekaj izjav o tekmi.

Po zaključku tekme, ki je bila igrana kljub važnosti, ki ste se je zavedali obe družini, v docela dovoljenih mejah, kar je izvalo očito praznino navzočega števila nega občinstva, smo slišali objektivna mnenja o poteku in kvaliteta nasprotnikov, ki jih podajamo v naslednjem:

Sodnik in funkcionar BHP-a g. Nikolić: »Rezultat popolnoma odgovarja poteku in močem nasprotnikov. »Maribor« je imel izborn dan. Najbolj koristna igra je bila igra Petanove, Danuške in Zinke, ki je res prvovrsten back. V splošnem je bila družina zelo dobra. Verica in Olga sta za vsako družino nevarni. Ilirija je resen team, s katerim je treba stalno računati. Napad preveč kombinira in ni odločen. Brodarjeva je bila najboljša, a Šifrerjeva slaba. Bernikova popuška. Kezele mehka in nima potrebne brzine. Obramba se je skušala včasih ostro uveljaviti, radi česar je igra trpela na efektnosti izvedbe, ker sem jo moral prekriti. V splošnem pa sem s potekom popolnoma zadovoljen, zlasti pa z izredno disciplino igralk, ki so sprejele sleherno odločitev brez najmanjše nevolje ali upora. Tudi publika je bila hvaležna in je z objektivnim presojanjem in obnašanjem doprinesla k lepemu poteku srečanja.«

Funkcionar JHZ g. Baltezar.

»Igra kljub temperamentnosti ni bila groba, kar je zasluža odličnega sodnika. »Maribor« je zmagal zaslužen, ker je izborn igralk. Černetova na halfo je bila tokrat slabša. Vuga je hitra in izredno nevarna radi ostrih nizkih strelav. Zinka najboljši back. Iliriji se je poznala odsotnost Tratnikove. Družina je igrala povprečno zadovoljivo. Vratarica je bila slaba. V polju je bil napad dober, toda strelja slabo; Doberletova samo visoke. Bernikova se je trudila, a ni uspevala. Ima napako, da igra brez glave in po šablono.«

Načelnik domače družine g. Nerat.

»Z izidom sem zadovoljen in imamo zadoščenje, ker so dekleta uspeh tudi zaslužila. Stojimo pa še pred težjo nalogo — finale za državno prvenstvo.«

SK RAPID : SK SVOBODA 9:0 (7:0).

Tretje kolo prvenstvenih tekem je končalo s sigurno zmago Rapida, ki je nastopil s spremenjenim napadom, v katerem se je Vidovič na levi zvezi celo dobro obnesel; je dovolj hiter in dober sufer. Klipštater se nam zdi prepočasen.

Venko je že boljše igral. V krilski vrsti je bil Bröckl najboljši. Obramba je svoj posel opravila s sigurnostjo. Svoboda je igrala izjemni napada požrtvovalno. — Obramba in krilska vrsta je opravila ogromno dela; nasprotno je napad stalno samo čakal, da se mu servira žoga in se ni ganil čez sredino. Razumljivo, da je obramba vsled preobremenitve popustila in je temu primeren tudi rezultat. Dokler ne bo napad z večjo požrtvovalnostjo pri stvari, ne bo moštvo prišlo do zaslužene uspeha. Razen tega ima napad še veliko napako, da forsira preveč igro kratkih pasov, poleg tega pa posamezniki predolgo zadržujejo žogo, kar da nasprotniku možnost boljšega placementa in lažjega odvzemanja žoge. S to pogrešeno taktiko si je posebno Efferl pokvaril več sigurnih šans.

Igra je potekla v glavnem fair in so goli padali v sledečih časih: Klipštater 5', Letnik 15', Venko 17', Klipštater 20', isti 30', Vidovič 39', in isti v 42' prvega polčasa. V drugem polčasu je Svoboda držala igro precej odprto in bi bila zaslužila vsaj častni goal. Skortali so Klipštater v 6' in Venko v 23'. Razmerje kotov 10:2 za Rapid. Sodil je g. Mohorko jako dobro.

Mladina SK Rapida:SK Svoboda 3:0 pi.

Ker Svoboda ni nastopila, se verificira tekma v korist Rapida z 3:0 par forfait.

Rezerve: ISSK Maribor:SK Rapid 4:1 (2:1).

Rezultat popolnoma odgovarja poteku igre. V začetku prvega polčasa je bil Rapid v premoči, dokler se igralci Maribora, pri katerem je nastopilo nekaj novih moči, niso znašli. Igra je potekla v fair stilu, na katerem ima glavno zaslug dober sodnik g. Vesnaver.

Gujo odhaja.

Mariborski šport utрпи zopet težko izgubo z odhodom simpatičnega nogometaša Guja Hreščaka. Vrlji igralec leve zveze prvega moštva ISSK Maribora odhaja danes k vojakom v šolo za rezervne oficirje v Bilečo v Hercegovini. Želimo mu v vojaški službi popolnega uspeha!

Ljubljana: Primorje - Slovan 4:0, Svoboda - Krakovo 6:1, Reka - Slavija 5:2. Vodi ASK Primorje.

Zagreb: Hašk - Železničari 6:0 (2:0), Gradjanski - Concordija 1:0 (0:0), Croatia - Viktorija 2:2 (2:1), Derby - Šparta 1:1 (1:1). Po včerajšnjem petem kolu vodi Hašk v prvenstvu prvih moštev in rezerv.

Osejek: Derby tekma Gradjanski - Slavija 2:1. Zmagovalec je dosednji prvak podzveze.

Sarajevo: Slavija-Sašk 5:1 (2:0). Derby tekma. Stalni zmagovalec Sašk je topot moral pustiti dve točki najhujšemu rivalu.

Beograd: velika iznenađenja v prvenstvu. Obilić, ki je komaj prišel v I. raz., je tolkel Jedinstvo 3:1. Jugoslavija-BUSK 4:0. Vodi Jugoslavija.

Gradec: Sturm - Sportklub 4:0 (1:0), GAK - Hakoah 6:4 (4:2).

Dunaj: WAC - Vienna 2:1 (1:1), Sportklub - Admira 3:1 (1:1).

Praga: Viktorija Žižkov - Slavija 5:0 (1), Sparta - Kladno 1:1.

Budimpešta: FTC - Sabaria 4:2 (3:1), Ujpest - Tretji okraj 5:0 (2:0). Prijateljska Hungaria - Teplitzer 4:4 (3:1).

Amsterdam: Nizozemska - Belgija 1:1 (1:1).

Berlin: Berlin - Oslo 2:0 (2:0).

Rotterdam: Rotterdam - Anvers 4:2 (3:1).

Nov svetovni rekord Arne Borga.

Pri plavalnih prireditvah v Šanghaju je postavil v soboto Arne Borg nov svetovni rekord. Preplaval je 1000 yrdov v prostem stilu v času 12 min. 24 sek.

Sokolstvo

Prednajaški zbor ima svojo redno sejo v torek 6. t. m. v društveni sobi.

Koliko velja ženska?

Ugledni ameriški profesor B. Leavitt je objavil pred kratkim rezultat svojih dolgotrajnih raziskavanj po vsem svetu, da dožene, kako drage so ženske. Pri tem je ugotovil, da povzročajo ženske v Evropi in Ameriki svojim staršem in soprogom največje stroške. Mnogo cenejše so pa pri neciviliziranih narodih. V Ugandi velja ženska tri bike, v Kurdistanu se dobi celo že za mladega prašiča. — Kafri morajo izročiti svojim bodočim tatom 8 dobro rejenih krav, Tatari pa se zadovoljujejo že z malo porcijo masla. V arktičnih pokrajinah prodajo Eskimi svoje hčerke in žene za nekoliko tobaka. Vse drugače pa se ceni ženska pri civiliziranih narodih. Profesor Leavitt je prišel do zaključka, da izda tako v Ameriki kakor tudi v Evropi mož za svoje hčerke in žene najmanj 70 odstotkov svojih dohodkov, bodisi potem za doto, bodisi za razne toalete in vzdrževanje.

30.000 dolarjev za ubitega redovnika

V Šangaju na Kitajskem je bila nedavno med zastopnikom kitajskega zunanje-ga ministrstva in italijanskim generalnim konzulom podpisana pogodba, po kateri se je kitajska vlada zavezala, da bo izplačala 30.000 dolarjev kot odškodnino za ubitega italijanskega misijonarja Vanarija, ki je bil umorjen lani za časa revolucije v Nankingu. Kitajska vlada je prvotno odločno odklonila vsako odškodnino, češ da ubiti redovnik ni imel niti žene niti otrok, končno pa je na pritisk Italije vendarle priznala svojo odgovornost in dolžnost, da štiti tujce, ki živijo na Kitajskem. Čim je dobil italijanski konzul zahtevano odškodnino, je izjavil, da bo denar uporabljen za dobrodelne namene. Najbrž pa bo izginil seveda v privatne žepe fašistov.

Razočarana poštenjakinja

Stvar, ki jo bomo tu objavili, ni izmišljena, temveč samo dokazuje vso brezglavost birokratične uprave. Neka dama v Langrumu v Franciji je našla dva bankovca po deset frankov. V svoji pošte-nosti jih je takoj oddala v občinskem uradu. Ko je preteklo leto in pol in se ni nihče javil kot lastnik tega denarja, je občina denar zopet izročila tej pošteni ženski, ki je prejem potrdila. Lepega dne pa je prišel v občino zastopnik vsemo-gočnega fiska in na svoje največje začudenje zapazil, da dotično potrdilo ni bilo taksirano. V svoji birokratski duši in navnosti seveda ni mogel dopustiti tak zločin proti državnim dohodkom. Sestavil je tožbo in jo izročil sodišču. Poštena ženska, ki je pošteno dobila onih 20 frankov, ki jih je svoječasno našla, je morala za to plačati globo v znesku 95 frankov 25 centimov. Oh ti bedasti Birokraciji!

Zgodovinski pouk in mir

Društvo narodov se trudi vzajemno s federacijo intelektualcev, da bi se temeljito preuredilo poučevanje zgodovine po šolah, ker je dognano, da je zgodovinski pouk že mnogo pripomogel k nesrečnemu in usodnemu sovrastvu med narodi. V reviji »L'Esprit international« piše A. Albert-Petit o zgodovini med drugim tudi takole: Zgodovina ni znanost v rigoroznem pomenu besede. Zgodovina je pozitivni temelj splošne kulture, nima pa abstraktnega značaja matematike in eksperimentalnega razvoja naravoslovja. — Zgodovina oblikuje nas, mi pa njo oblikujemo po svojih predstavah in slikah. Zgodovina je osebna. Pišemo jo s svojim osebnim in nacionalnim značajem. Naš duh gleda na njo skozi posebna očala. — Tako povzroča mnogo dobrega in slabega.

Gobelin Petra Velikega.

Znameniti gobelin, ki ga je slavni ruski car Petar Veliki daroval tedanjemu avstrijskemu carju Leopoldu I. in ga je avstrijska vlada nedavno prodala v London za 7 milijonov dinarjev, je dobil zopet novega lastnika. Neki ameriški zbiratelj umetnin in starin ga je namreč kupil za 14 milijonov dinarjev. Vsa prizadevanja, da bi se potrebna vsota zbrala v Angliji, da bi ostal gobelin tamkaj, so ostala brez uspeha.

Prebivališče izobčencev

(Božva).

Zadnja leta se je opetovano govorilo in pisalo v javnosti o glasbenem kultu v kaznilnici. Do l. 1926. se je gojilo v mariborski kaznilnici večinoma samo cerkveno petje, ker radi menjavanja kaznjencev vsaj navidez ni bilo mogoče oblikovati stalnega pevskega zbora z obširnejšim programom. To leto pa so bili glasovi v cerkvenem zboru nekako srečno zasedeni in nadučitelja je zamikalo, da bi s temi pevci poskusil realizirati načrt, s katerim se je bavil že dalje časa. Zavedajoč se, da glasba blaži dušo in plemeniti srce, je začel s 30 mož broječim zborom gojiti narodno in umetno pesem. Dva trije med njimi smo bili pevsko kolikor toliko izobraženi. Ostali so bili popolni glasbeni analfabeti najpreprostejšega kova. Ni stalo potrpežljivega pevovalje malo truda, preden je pripravil ta zbor do čuvstvenega poglobljanja v pesem in tehnično mogočega izvajanja. Ne morem pozabiti, kakó je tolmačil tem sirovim, nežnega čuvstvovanja nevažen bitjem skrivnostno lepoto vsebine in naprava pesmi. Takt za taktom smo osvajali, ponavljali in zopet ponavljali, dokler ni šlo. Vsaka pevska vaja, ki so se vršile redno ob ponedeljkih in četrtnih popoldnih in trajale poldrugo uro, je bila razdeljena na pouk v teoriji in študij pesmi. Pevci so se s srčno potrebo udeleževali vaj in se vedli disciplinirano. Pevovalja je izbiral vedno take pesmi, ki so po vsebini odgovarjale miljeju kraja in nastroju jetnikov duše. Slednje so pevci kmalu sami občutili in peli pesem, ki se je prilagala njihovim usodi, s toplo čuvstvenostjo. Tako so vedno lažje zmagovali tudi tehnično stran skladbe, ki je merilo za enotno in urejeno izražanje vsebinskega doživljanja.

Dne 14. novembra 1926. je priredil nadučitelj Cizelj s tem zborom prvi javni kaznilniški koncert. Prireditelj je bila prva te vrste ne samo v mariborski kaznilnici, ampak v vsej kraljevini. Tudi v kaznilnicah bivše monarhije ni znano, da

bi bile doživele kak sličen dogodek. Prireditelj se je udeležilo nad dvesto povabljenih gostov, med njimi predstavniki sodnih oblasti, pedagogi in nekateri domači skladatelji. Kot prireditelj koncerta je fungiralo »Mariborsko podporno društvo za odpuščene kaznjence«. Občinstvo so tvorile dame in gospodje. Tudi nekaj otrok je bilo navzočih. Ravnateljstvo je pri naslednjih koncertih odredilo, da se otrokom pod 18. letom ne sme dovoliti vstop v notranjost zavoda iz razloga, da se prihranijo mladini vznemirajoče impresije.

Koncertni program je bil sledeči: 1. Na govor višjega ravnatelja, 2. Fr. Ferjančič: Pozdrav (zbor), 3. Gregorčič: Veseli pastir (deklamacija), 4. F. Juvanec: Pastir (zbor), 5. Mozart: Koračnica svečnikov (orkester), 6. Gerbič: Meglica (osmerospjev), 7. Dr. G. Ipavec: Oblaček (zbor), 8. Župančič: Mornar (deklamacija), 9. Hajdrih: Jadransko morje (zbor), 10. Družovič: Tam z visoke, sinje gore (osmerospjev), 11. Rihar-Družovič: Zvo novi (osmerospjev), 12. Aškerc: Knežji kamen (deklamacija), 13. Dev: Da bi bila liepa ura (koroška narodna) (zbor), 14. Weber: Molitev (orkester), 15. I. pl. Zajc: Zrinjsko-Frankopanka (zbor), 16. Zahvalni govor kaznjencev, 17. Knahl: Slovan (zbor).

Kritika v časopisu je bila nadvse laska va in se je poznalo, da so posetniki koncerta poslušali bolj s srcem kot z ušesi. Baš s tem pa je javnost pokazala pravilno umevanje prireditve, ki že po vsebini ni mogla nuditi visokih umetniških kvalit. a po izvedbi le skromen užitek. Z ozirom na komaj polletni obstoj kompaktne zbor in po glasovnem materialu pomanjkljivo zasedbo so kaznjenci-pevci vendarle poslušavce v vsakem oziru nad vse pričakovanje iznenadili. Zato so prejeli toliko iskrenega priznanja. Nekoliko mesecev pozneje je govoril v Zagrebu profesor dr. Marković v neki umetniški diskuziji o vzgojnem po-

menu glasbenega kulta med jetniki je pri tej priliki pohvalno omenil našo prireditev. Slovenski listi, kakor tudi pravniški in pedagoški krogi pa so spodbudno podčrtavali psihološko uvidevnost višjega ravnatelja mariborske kaznilnice g. Vrabla, ki je omogočil javni nastop kaznjencev, in neumorno požrtvovalnost pevovalje g. Cizelja, ki je prireditelj aranžiral.

Naslednje leto so kaznjenci zopet javno nastopili s petjem in godbo in sicer dne 6. novembra 1927. Kritika je ugotovila vsestranski napredek zbora in orkestra. Udeležba je bila znatno večja kot prejšnje leto. Tudi prostovoljni denarni prispevki gostov, namenjeni blagajni podpornega društva za odpuščene kaznjence, so prekašali one iz prvega koncerta. Ko pišem te vrstice, se pripravljajo kaznilniški pevski zbor za svoj tretji koncert, ki se bo vršil 24. oktobra 1928.

Kljub modernemu osnutku zakona o kazenski izvršitvi v naši kraljevini je žalibog dejstvo, da se na kaznilniško vzgojo v smislu takozvane specialne prevencije polaga na merodajnih mestih vse premalo pozornosti. Res je nesmisel, uveljavljati omenjene zakone prej, preden ima država potrebna sredstva za izvajanje zakona. To sredstvo pa je denar, ali v smislu državno-upravnem: krediti. Vendar se mi zdi, da je zlasti »kreditni provizorium« kaznilniških šol nekoliko preveč omalovaževan, vsled česar se mora n. pr. šola v mariborski kaznilnici že od preobrata boriti tako rekoč za obstanek. Krediti za šolo, ki je najvažnejši faktor za vzgojo kaznjencev in brez katere je vsaka modernizacija kazenske izvršitve iluzorna, so tako pihlo odmerjeni, da ne zaščajo niti za nabavo najnujnejših učnih pripomočkov. L. 1927/28 pa je v zimski dobi nastala še kriza zadržan kuriva in se je moral šolski pouk vršiti v najhujši zimi ob pomanjkljivi kurjavi.

Ena najnespretnjših potez pri štedenju v državni upravi je bila brez dvoma tudi redukcija drugega učiteljskega mesta v mariborski kaznilnici. Pri stanju 600 kaznjencev, ki so nota bene deljeni v samotni in skupni zapor ter mladostni

oddelek, je sistematični šolski pouk za eno učiteljsko moč fizično nemogoča zahteva. Zato morajo biti kaznjenci skupnega zapora celo za nedeljski šolski pouk, oziroma poučna predavanja prikrajšani, ker se ob nedeljah vrši pouk v analfabetskem tečaju pod nadzorstvom edinega učitelja v zavodu. Tem razmeram bo bržčas kriva okolnost, da merodajni faktorji motre ustroj »prečasnih« kaznilnic s stališča starih srbskih zakonskih določb o takih zavodih, ki so v Srbiji urejeni dokaj primitivnejše nego pri nas. Že iz tega razloga kaže forsirati zenačenje kazenskega zakona in zakona o kaz. izvršitvi za vso državo.

Kazenski zakon določa za tiste, ki so obsojeni radi hudodelstva na kazen težke ječe, prisilno delo. Je li novodošli kaznjence sposobni za delo, o tem poda svoje mnenje hišni zdravnik. Zraven tega mora vodstvo zavoda pri odkazovanju dela upoštevati kaznjencev prejšnji poklic, oziroma mu nuditi priliko, da se priuči kakke obrti. V mariborski kaznilnici so zaposleni jetniki v sledečih obratih: krojaštvo, čevljarstvo, tkalstvo, knjigoveznštvo, mizarstvo, ključavničarstvo, pekovstvo, metlarstvo; razen tega pri izdelovanju papirnatih vrečic, pri dobivanju gramozov, pri poljedelstvu in hišnih opravilih. Trije do štiri kaznjenci so dodeljeni pisarnam v pomoč.

Kaznjenci prejemajo za svoje delo majhno nagrado, ki znaša povprečno na vsakega kaznjence mesečno okoli 5 Din. Polovico tega zneska sme porabiti za nakup priborov, ostala polovica gre v depozit in se izplača kaznjencu pristopu iz zavoda. Sorazmerno največ zaslužijo krojači, čevljarji in metlarji. Nekateri do 30 Din mesečno in tudi več. Taki si lahko vsako nedeljo privoščijo kosček papirirane slanice, štruco belega kruha, 35 ctl vina, klobaso in o Božiču in Veliki noči porcije golaša, prekajane svinjine, pest suhih fig, sliv in podobno. Razume se, da vsega tega naenkrat ne more kupiti, ampak si izbere deloma po svojem okusu, deloma po blagajniških možnostih po eno, dve, tri izmed navedenih dobrot.

(Dalje prihodnih.)

Mali oglaš, ki vključuje posredovanje in oglaševanje vseh vrst obvestil; vsaka beseda 30 p. najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglaš

Zastave, doplačevanje in oglaševanje vseh vrst obvestil; vsaka beseda 50 p. najmanjši znesek Din 10.—

Strojna pletarna

sprejema delo na »Jackvard stroj«. — Ponudbe nasloviti na upravo »Večernika« pod »Jackvard«. 2117

Pletilni stroj

8x60 nov prodam. Vojašniška ulica 2, Maribor. — 2118

Oddam takoj

meblirano sobo z dobro hrano. Naslov pove uprava »Večernika«. 2122

Korespondentko,

perfektno stenografino v slovenskem, nemškem in srbohrvaškem jeziku, išče večje podjetje tekstilne stroke. V poštev pridejo samo dobro izveščane moči z la referencami. Ponudbe pod »Stalna služba« na upravnishvo. 2119

Singer šivalni stroj

prodaja po zelo ugodni ceni Dariš, Gosposka ulica 28. dvorišče. 2104

Električne inštalacije

popravila, svetilke, likalnice, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. XX.

Suha bukova drva,

premog, kolobarji in vsakovrsten rezan les najceneje pri Piščancu na Državni cesti. 1872

Modna trgovina

ANTON PAŠ
Maribor, Slovenska ul. 4

Potrebščine za krojače in šivilje

Baržun

v veliki izbiri že od Din 22.— naprej se dobi pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. U

Solnčno sobo

oddam solidnemu gospodu pri samostojni gospoj. Za Din 200 mesečno. Naslov v upravi »Večernika«. 2115

Sobo-in črkoslikanje

izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 1348

Zahvala

Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom prebitke izgube mojega iskrenojubljene-a, dobrega soproga, gospoda

Martina Grossmann

izrekam tem potom najsrčnejšo zahvalo. Osobito pa se zahvaljujem g. dr. Majcenu za pazljivo negovanje bolnika, pogrebno društvu Kričevina za udeležbo na pogrebu in za tolažilni nagovor, pevskemu društvu pekov in delavskemu pevskemu društvu »Frohsinn« za v srce segajoče žalostinke, kakor tudi vsem sorodnikom, prijateljem in znancom za prekrasne poklonjene vence in cvetlice ter za množično udeležbo na poslednji poti pokojnika. Vsem prav vsem, mojo ponovno najsrčnejšo zahvalo.

2116

Roza Grossmann

Zahtevajte povsod „Večernik“!

**VSI, KI SO SI ŽE
IN VSI, KI SI ŠE NISO**

ogledali bogate, izbirne zaloge

KRZNA

pri tvrdki

L. ORNIK, MARIBOR
KOROŠKA 9

naj se čim preje odločijo za nakup, kajti povpraševanje je veliko in najlepši komadi bodo kmalu razprodani. 1787

Spominjajte se CMD!

Živinozdravnik

IVAN ŠOŠTARIČ

naznanja, da se je preselil

iz Malstrove ulice št. 6

Koserjevo ulico št. 42

pri novih vilah, 2120

Kompletne moške zimske obleke Din 450"—
Kratka suknja s prstnim krznenim ovratnikom „ 600"—
Otroški kostumi v vseh velikostih „ 160"—
Veletrgovina H. J. TURAD, Maribor, Aleksandrova cesta 7